

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
2015/00230-20 056.6

Dato
3.2.2015

Høring - endring av våpeninstruks for politiet

Det vises til høringsbrev av 13. januar d.å. der Justisdepartementet med bakgrunn i innhentet utredning fra professor Tor-Geir Myhrer om gjeldene våpeninstruks § 10 første ledd, bokstav d), foreslår at det i politiets våpeninstruks § 10 inntas et nytt fjerde ledd, og at instruksens § 6 justeres.

Politidirektoratet har forelagt høringen for underliggende instanser. Vi har mottatt høringsuttalelser fra Kripos, Utrykningspolitiet, Politiets utlendingsenhet, Politihøgskolen og politidistriktene; Oslo, Østfold, Follo, Hedmark, Gudbrandsdal, Vestfold, Vestoppland, Nordre Buskerud, Asker og Bærum, Rogaland, Sunnmøre, Salten og Troms. Høringsuttalelsene følger vedlagt i kopi.

Politidirektoratet er under henvisning til utredningen fra professor Myhrer enig i at eksisterende vilkår i våpeninstruksen § 10 første ledd, bokstav d) muligens ikke er tilstrekkelig tilpasset trussel- eller faresituasjoner som nødvendiggjør at politiet må bære våpen i den daglige tjeneste over tid uten at bevæpningen lar seg begrense til bestemte typer tjenesteoppdrag eller spesifiserte oppgaver.

Nødvendig tilpasning av våpeninstruksen § 10 som behandlet av professor Myhrer og foreslått av departementet, skal sikre mulighet for bevæpning ved trussel- eller faresituasjoner som kan vare over kortere eller lengre tid der den konkrete trusselen eller faren i tid, rom og handling er vanskeligere å konkretisere eller forutsi. Politidirektoratet mener at det derfor kan være nødvendig med en tilpasning i våpeninstruksen § 10.

Høringsinstansene er i all hovedsak enige i at gjeldende regelverk ikke er tilstrekkelig tilpasset dagens situasjon og at det bør fastsettes en hjemmel for å kunne forlenge den ekstraordinære bevæpning som for tiden foreligger.

Høringsinstansene har i det vesentligste anført:

Hjemmelen synes avgrenset til kun å forlenge den ordningen som nå er etablert. Det bør tas høyde for at situasjonen kan endrer seg og/eller at det oppstår andre saker av lignende karakter.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

I høringsbrevet anfører departementet at man vil fastsette en klar hjemmel for at departementet kan samtykke i bevæpning når dette er «...*naudsynt for å ivareta politiets egen tryggleik og rask innsatsevne.*» Innsatsevne er imidlertid ikke nevnt i selve regelteksten slik at den foreslåtte instruks må leses dit hen at det kun er for ivareta politiets sikkerhet slik bevæpning kan tillates.

Det materielle kravet om at bevæpning kun kan skje der det anses nødvendig for å ivareta politiets egen sikkerhet er for snevert. I den nå foreliggende situasjon er politiet antatt å være utsatt for en forhøyet trussel. Det kan imidlertid raskt oppstå tilsvarende situasjoner hvor for eksempel bestemte trosretninger eller andre grupper i samfunnet er truet uten at det foreligger en økt trussel mot politiet. Hjemmelen bør ta høyde for å beskytte andre på tilsvarende vis og ikke bare avgrense den til kun å gjelde å beskytte seg selv med skytevåpen.

Det bør være adgang til å innføre bevæpning for å ivareta sikkerheten til grupper i samfunnet når dette etter en konkret vurdering anses nødvendig. Forslaget bør endres ved å tilføye «...*eller rask innsatsevne.*». En annen løsning kan være å fjerne vilkåret om at det skal anses som nødvendig for å ivareta egen sikkerhet.

Det kan være mange og ulike situasjoner som tilsier bevæpning og det burde være tilstrekkelig å si at bevæpning kan skje når det etter en konkret vurdering anses nødvendig. Sett hen til at det vil kreve departementets samtykke er en slik relativt generell regel forsvarlig.

I forslaget er det tatt inn en setning om at politiets beslutning om bevæpning skal gis ut fra lokale risiko- og sårbarhetsanalyser vurdert opp mot politiets oppgaveløsning. For den gjeldende situasjonen har departementet samtykket til bevæpning uten at det på forhånd er utarbeidet lokale risiko- og sårbarhetsanalyser. For gjeldende situasjon og bevæpning ville denne type analyse neppe hatt noe relevans. I en del andre tilfeller kan det ikke utelukkes at det kunne vært hensiktsmessig å tilpasse en nasjonal generell ordning til lokale forhold.

Hjemmelen bør ikke begrenses til kun å gjelde enhåndsskytevåpen. Det kan være tilfeller der trusselbildet over tid er slik at det reises behov for tohåndsskytevåpen. I utgangspunktet er valget mellom type skytevåpen en faglig vurdering som best foretas konkret i det enkelte tilfelle. Det kan være situasjoner hvor det over tid foreligger en trusselvurdering som tilsier bæring av tohåndsvåpen f. eks. på flyplasser, grenseovergangssteder mv.

Departementets samtykkekompetanse bør ikke begrenses til kun en type våpen, men bør gjelde politiets våpen generelt. Denne løsningen harmonerer best med våpeninstruksen § 10 siste ledd, første punktum; «*Den som gir bevæpningsordre, avgjør hvilke skytevåpen som skal utleveres.*».

Politidirektoratet er enig med høringsinstansene i at det kan være grunn til å gjøre noen endringer i departementets forslag til våpeninstruksen § 10.

Etter direktoratets syn bør det ikke instruksfestes krav til lokale risiko- og sårbarhetsanalyser slik departementets foreslår. Forslaget kan misforstås i retning av at det risiko- og sårbarhetsanalyser oppstilles som et materielt tilleggsvilkår for bevæpning, noe som passer dårlig med at det er – og må være – Politidirektoratet som ved departementets samtykke bemyndiges til å beslutte bevæpning og de nærmere rammer for dette innenfor departementets vedtak. Til sammenligning vises til gjeldende situasjon og bevæpningsordning der Politidirektoratet har pålagt distriktene å risikovurdere for ev tjeneste der våpen ikke bør bæres, og vice versa.

Politidirektoratet slutter seg til høringsinstansenes oppfatning om at en tilpasning i våpeninstruksen § 10 ikke bør begrenses til enhåndsvåpen. En slik begrensning gir liten fleksibilitet for mulige behov i fremtiden som per nå ikke har blitt aktualisert, og for øvrig stride mot den ellers godt faglige forankrede ordningen i våpeninstruksen § 10 siste ledd, første punktum.

Det bør i denne sammenheng også vektlegges at det forutsetningsvis vil være i sjeldne unntakstilfeller at det kan bli tale om å bære tohåndsvåpen i den daglige tjeneste uavhengig av tjenestens eller oppdragets innhold, dels fordi det vil være lite praktisk og dels fordi de situasjonstypene som distriktene trekker frem, - allerede vil ha bevæpningsgrunnlag i øvrige alternativer i våpeninstruksen § 10 første ledd.

Direktoratet deler også høringsinstansenes oppfatning om at en tilpasning av våpeninstruksen ikke bør avgrenses til politiets innsatsevne eller egensikkerhet, men gis en mer fleksibel og dynamisk utforming.

Med bakgrunn i uttalelsene foreslår direktoratet at en tilføyelse av ny tilpasset bevæpningshjemmel i våpeninstruksen § 10 gis følgende innhold:

Politidirektoratet kan etter samtykke fra Justisdepartementet beslutte bevæpning i den daglige tjenesten for en periode på inntil tre måneder, når det ut fra tilgjengelig informasjon anses nødvendig for å sette politiet i stand til å kunne avverge eller stanse handlinger som vil være særlig farlig for liv og helse eller viktige samfunnsfunksjoner. Justisdepartementet kan samtykke til å forlenge bevæpningsadgangen med inntil åtte uker av gangen på de vilkår som er fastsatt i første punktum.

Departementet foreslår å innarbeide ny tilpasset hjemmel som nytt fjerde ledd. Det er tale om materiell regulering av politiets adgang til og mulighet for bevæpning. Innplassering som et nytt fjerde ledd bryter med den redaksjonelle oppbygningen og orden i våpeninstruksen § 10, og vil etter direktoratets syn være uryddig. Direktoratet foreslår isteden at ny tilpasset hjemmel primært inntas som ny bokstav e) i § 10 første ledd. Alternativt kan det inntas som nytt utfyllende 2. ledd til § 10 første ledd, bokstav d).

Det er ingen merknad til tilføyelsen i § 6.

Politidirektoratet er enig med professor Tor-Geir Myhrer i hans konklusjon i utredningens pkt. 5 andre kulepunkt, "Bestemmelser som tar sikte på å gi grunnlag for en mer generell bevæpning av norsk politi bør av hensyn til de polisierne grunnprinsipper som politilovens § 6 er et rettslig uttrykk for, forelegges Stortinget som lovsak og forankres i politiloven".

Med hilsen

Kaare Songstad
avdelingsdirektør

Jørn Schjelderup
seksjonssjef

Saksbehandler:
Erling Fosse, tlf 23 36 41 83

Vedlegg